

**Освітньо-професійна програма «Бакалавр публічного управління та адміністрування»
 Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
 Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
 (<https://univer.km.ua/pro-universitytet/fakultety/fakultet-publicnoho-upravlinnya>)**

Назва навчальної дисципліни	ЕКОЛОГІЯ
Викладач/ Викладачка	Лекції, семінарські заняття, консультації: Виговська Тетяна Вікторівна (http://www.univer.km.ua/kafedra.php?kafid=16&w=sklad), доцентка кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, кандидатка біологічних наук, доцентка.
Контактна інформація та науковий профіль викладача	Електронна адреса: t_vyhovskaya@univer.km.ua Профіль у соціальних мережах ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8281-5347 Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=Dox2NHAAAAAJ
Інформаційні ресурси	Код для приєднання в Google клас «_____»: _____. Електронна бібліотека: http://elibrary.univer.km.ua/index.php
Консультації	Офлайн консультації: навчальний корпус № 4, вул. Проскурівська, 57, ауд. 217. Виговська Тетяна Вікторівна: вівторок з 15.00 до 16.20; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою у робочі дні з 9.00 до 17.00 Консультації до заліку: напередодні заліку згідно із затвердженим розкладом.

Опис навчальної дисципліни

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності:</p> <p>СК 1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.</p>
--	--

	СК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.			
Програмні результати навчання	<p>ПР 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.</p> <p>ПР 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>ПР 7. Уміти організувати та брати участь у волонтерських/культурноосвітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції.</p> <p>ПР 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.</p> <p>ПР 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.</p>			
Місце дисципліни в логічній схемі	<p>Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 2-й.</p> <p>Супутні навчальні дисципліни: «Фізичне виховання», «Екологія людини».</p> <p>Знання цієї навчальної дисципліни слугуватимуть базою для подальшого вивчення дисциплін: «Безпека життєдіяльності та цивільний захист», «Національна та громадська безпека», «Основи охорони праці в галузі», «Екологічний менеджмент», «Екологічний аудит».</p>			
Обсяг навчальної дисципліни	4,0 кредити ЄКТС / 120 годин, у тому числі самостійної роботи – 86 годин, лекційних – 16 годин, семінарських – 18 годин.			
Форма навчання	Денна.			
Тижневе навантаження	7 годин (2 години аудиторних занять згідно з розкладом, 5 годин самостійної роботи)			
Мова викладання	Українська.			
Формат вивчення навчальної дисципліни	<p>Офлайн/онлайн: семінарські заняття, консультації, залік.</p> <p>Онлайн/офлайн: лекції, консультації.</p> <p>Для осіб з особливими освітніми потребами, у разі необхідності, розробляється індивідуальний формат вивчення навчальної дисципліни.</p>			
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.			
Зміст навчальної дисципліни	Години (лек. / сем. / СРС)	Тема	Завдання	Максимальна кількість балів
	2/2/10	Тема 1. Предмет, завдання та функції курсу «Екологія».	Усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань. Тести, ситуативні завдання.	Лекція – 1,25 Семінарське заняття – 5 СРС – 2,5
	2/2/10	Тема 2. Теоретичні основи загальної екології.	Усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань. Тести, ситуативні завдання.	Лекція – 1,25 Семінарське заняття – 5 СРС – 2,5

	2/4/11	Тема 3. Екологія людини.	Усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань. Тести, ситуативні завдання.	Лекція – 1,25 Семінарське заняття – 5 СРС – 2,5
	2/2/11	Тема 4. Науково-технічний прогрес і тенденції змін біосфери.	Усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань. Тести, ситуативні завдання.	Лекція – 1,25 Семінарське заняття – 5 СРС – 2,5
	2/2/11	Тема 5. Основи економіки природо-користування.	Усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань. Тести, ситуативні завдання.	Лекція – 1,25 Семінарське заняття – 5 СРС – 2,5
	2/2/11	Тема 6. Сучасні проблеми природокористування в Україні.	Усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань. Тести, ситуативні завдання.	Лекція – 1,25 Семінарське заняття – 5 СРС – 2,5
	2/2/11	Тема 7. Управління, організація і контроль охорони навколишнього природного середовища.	Усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань. Тести, ситуативні завдання.	Лекція – 1,25 Семінарське заняття – 5 СРС – 2,5
	2/2/11	Тема 8. Міжнародне співробітництво в галузі охорони довкілля та правове регулювання раціонального природо-користування.	Усний виклад, слайдова презентація матеріалу, дискусійні обговорення проблемних питань. Тести, ситуативні завдання.	Лекція – 1,25 Семінарське заняття – 5 СРС – 2,5
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	<p style="text-align: center;"><i>1. Нормативно-правові акти</i></p> <p>1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. Київ: Українська правнича фундація, 1996. 127 с.</p> <p>2. Екологія і закон. Екологічне законодавство України: в 2 т. / За ред. В.І. Андрейцева. Київ: Юрінком Інтер, 1997. Т. 1 704 с. Т.2. 576 с.</p> <p>3. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 19.03.2009 року № 30 ВР. ВВР України. 2000. № 30 (із змінами та доповненнями).</p> <p>4. Про екологічну експертизу: Закон України від 09.02.1995 року, № 8. ВВР України. 1995. № 8 (із змінами та доповненнями).</p> <p style="text-align: center;"><i>2. Основні джерела</i></p> <p>1. Бобильов Ю.П. Екологія: базовий підручник для студентів ВНЗ. Харків: Фоліо, 2014. 672 с.</p> <p>2. Васюкова Г.Т., Ярошева О.І. Екологія: підручник. Київ: Кондор, 2018.</p>			

	<p>524 с.</p> <p>3. Гончаренко М.С., Бойчук Ю.Д. Екологія людини: навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2023. 400 с.</p> <p>4. Мягченко О.П. Основи екології: підручник Київ: Центр учбової літератури, 2019. 312 с.</p> <p>5. Мальований М.С., Леськів Г.З. Екологія та збалансоване природокористування. Київ: Гельветика, 2019. 316 с.</p> <p>6. Соломенко Л.І., Боголюбов В.М., Волох А.М. Загальна екологія: підручник; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. 2-ге вид, випр. і допов. Херсон: Олді-Плюс, 2018. 351 с.</p> <p>7. Соломенко Л.І. Екологія людини: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 120 с.</p> <p>8. Юглічек Л.С., Виговська Т.В. Екологічна мережа Хмельниччини: монографія. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2012. 96 с.</p> <p style="text-align: center;"><i>3. Допоміжні джерела</i></p> <p>1. Барановський В.А. Екологічний атлас України. Київ: Географіка, 2000. 42 с.</p> <p>2. Виговська Т.В., Виговський Л.А. Громадські екологічні організації як суттєвий чинник формування та підвищення рівня екологічної культури громадян. <i>Збірник тез V Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації»</i> (м. Хмельницький, 21–22 січня 2022 року); за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Синчака В.П. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 37–49.</p> <p>3. Виговська Т.В., Виговський Л.А. Екоетика як чинник подолання екологічної кризи. <i>Матеріали п'ятого міжнародного симпозіуму «Освіта і здоров'я підрастаючого покоління»: зб. наук. праць / За ред. Білик В.Г. Вип. 5.</i> Київ: Алатон, 2023. С. 34–37.</p> <p>4. Виговська Т.В., Виговський Л.А. Екотуризм як засіб формування екологічної свідомості та культури особистості. <i>Університетські наукові записки.</i> Хмельницький: ХУУП імені Леоніда Юзькова, 2021. № 3 (81). С. 8–22.</p> <p>5. Загальна гігієна з основами екології: підручник / за ред. В.А. Кондратюка. Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. 592 с.</p> <p>6. Екологія. Охорона природи: словник-довідник / М.М. Мусієнко та ін. Київ: Товариство «Знання», КОО, 2002. 550 с.</p> <p>7. Сафронов Т.А. Екологічні основи природокористування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Львів: Новий Світ –2000, 2010. 248 с.</p> <p>8. Екологічна енциклопедія: у 3 т. Київ: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2008.</p> <p>9. Шмандій В.М., Солошич І.О. Управління природоохоронною діяльністю: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 296 с.</p> <p style="text-align: center;"><i>4. Інформаційні ресурси</i></p> <p>1. http://www.ecoleague.net – Всеукраїнська екологічна ліга (ВЕЛ)</p> <p>2. http://www.ecoleague.net – Екологічний вісник ВЕЛ</p> <p>3. http://www.menr.gov.ua- Міністерство екології та природних ресурсів.</p> <p>4. http://www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики</p>
Методи навчання та форми	<i>Методи навчання та форми поточного контролю, порядок накопичення балів визначені у робочій програмі та навчально-методичних матеріалах</i>

<p>поточного контролю</p>	<p>навчальної дисципліни «Екологія» (розміщені у бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))</p> <p>Під час лекційних занять застосовуються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) традиційний усний виклад змісту теми; 2) створення проблемних ситуацій; 3) слайдова презентація; 4) експрес-опитування, діалог, дискусія; 5) методи активного слухання та методи зворотного зв'язку. <p>На семінарських та практичних заняттях застосовуються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) дискусійне обговорення проблемних питань; 2) проведення навчальних занять із застосуванням сучасних інформаційних технологій; 3) методи активного слухання, диференціації та методи рефлексії. <p>Поточний контроль знань аспірантів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) усне або електронне (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу; 2) усне або електронне (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях; 3) виконання практичних завдань із застосуванням сучасних інформаційних технологій; 4) захист підготовленої презентації.
<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання</p>	<p>Перескладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 05.07.2016 р., протокол № 16, введеним в дію наказом від 08.06.2016 р. № 359/16 (в редакції рішення вченої ради ХУУП імені Леоніда Юзькова від 28 серпня 2020 року, протокол № 1, з 01 вересня 2020 року, наказ ХУУП імені Леоніда Юзькова від 28 серпня 2020 року № 312/20) (http://www.univer.km.ua/studentu/ofis-studenta/ofis-studenta).</p> <p>Перескладання лекції: виконання завдання за темою пропущеної лекції.</p> <p>Перескладання семінарських занять на консультації.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Питання для підсумкового контролю наведені у навчально-методичних матеріалах дисципліни «Екологія» в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php).</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП, затверджене рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол № 14, введене в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17, зі змінами від 2020 року (http://www.univer.km.ua/studentu/ofis-studenta/ofis-studenta). 2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права, введене в дію наказом від 19.02.2019 р. № 74/19 (http://www.univer.km.ua/studentu/ofis-studenta/ofis-studenta).
<p>Порядок отримання додаткових балів</p>	<p>Студент може отримати додаткові бали за участь у: конкурсі, науково-практичній конференції, тренінгу, турнірі, брейн-рингу тощо, за публікацію наукової статті за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною.</p>
<p>Політика академічної доброчесності</p>	<p>Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету (https://univer.km.ua/pro-universytet/etyka-akademichna-dobrochesnist-ta-antykoruptsiyna-polityka/akademichna-dobrochesnist).</p>

<p>Політика врегулювання конфліктів</p>	<p>Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 https://www.univer.km.ua/sites/default/files/Вакант%20пос/Акад%20доброч/Етичний_кодекс.pdf.</p>
<p>Зворотній зв'язок</p>	<p>1) Під час аудиторних занять, консультацій. 2) За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань здобувачів вищої освіти, що проводяться в університеті.</p>

Обліковий обсяг – 0,28 ум. др. арк.